

VARSA ZOLTÁN:

Missa Creola

Miféle sebek szakadnak itt fel ebben a virágba-borult pillanatban, ahol az elveszett álmok újraszületnek, öröm- s bánat-folyók fakadnak.

Kitől remélhetsz feltámadást, ha érinthetetlen vagy s kérlelhetetlen? Atvilágít rajtad a törvény, izzasz fehéren zúzmarás csendben.

Mit kimondanál, a fagy szorítja foga közé — gerincroppanva hull a mélybe. Tenyered felnyújtod. Kéregetsz, s szégyened ünneppirosodt rajtoga mégse kérde:

ki elrejtőzött tekintetében, a pillanat táguló fénykörét, virágát őrzi-e? Fohászodik a lét — szerelem alkonyul. Északi fények keringenek veled.

Átalakulás előtt a munkaerő-szerkezet

Interjú Rózsa Józseffel, az ÁBMH főosztályvezetőjével

Évek óta beszélünk arról, hogy gazdaságunk fejlődése nem képzelhető el a szerkezet átalakítása nélkül. Néhány ezer ember ugyan szerzett új szakmát ez időben, ám a tanulmányokban jelzett munkacsoportok nem valósult meg. Ma már a gyorsítás szükségességéről hallani; nyilvánosságra került adat szerint 1990-ig csaknem százezzerrel csökken az iparban foglalkoztatottak száma. A várható változásokról, az átképzésekről beszélgettünk Rózsa József főosztályvezetővel, az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatalban.

— Induljunk ki a jelenlegi helyzetből. Kérem, adjon rövid, átfogó képet a szerkezetváltáshoz kapcsolódó átképzésekről és munkaerőmozgásokról.

— Tapasztalataink szerint a munkaerő-átcsoportosításokat három nagyobb, egymástól élesen el nem határolható csoportba lehet osztani. Egyrészt a vállalatok, a szövetkezetek által kezdeményezett, másrészt a kormányzati döntésekhez kapcsolódó, harmadrésben pedig a vállalati felszámolás miatt szükségessé váló átcsoportosításra. Az elmúlt egy-két évben a munkaerő-vándorlást nagyban befolyásolták a megalakult új szervezetek és kisvállalkozások. Tavaly nyolcezer dolgozót érintett a vállalati kezdeményezésű szervezett létszámcsökkentés. Összeségében gazdaságunkban a munkaerő iránti túlkereslet a jellemző, de bizonyos területeken gondot okoz az elhelyezkedés. Igaz, a múlt évben mindössze 439 ember nem talált munkahelyet három hónapon belül, a többség négy hét alatt elhelyezkedett.

— Ebben a tervidőszakban csaknem százezer ember változtat munkahelyet. Ok honnan hová mennek?

— A szerkezetváltással összefüggő munkaerőmozgásra a kihatást a legjobb példa: elsősorban az olvasztárok, a hengerészek, a betanított és a segédmunkások átcsoportosításával kell számolni. A visszafelkészítésre javasolt önkéntes munkások száma is, hiszen csökken az adminisztráció, s ezzel egyidejűleg fokozatosan elterjed a számítógépes ügyvitelszervezés. A felszabaduló munkaerő részben átképzéssel foglalkoztatható a hiányszakmákban vagy másutt, és kivételesen igénybe vehető a körengedményes nyugdíj. A szerkezetváltás eszköze. A munkaerő-szerkezet átalakítását szerkezetváltáson túlmenően mozgást eredményez a léptetés, a létszámcsökkentés. Ez az oktatáson, az egészségügyön, valamint a fegyveres testületeken kívül valamennyi területet érinti. Az így felszabaduló munkaerő száma csak becsléssel állapítható meg, mivel a gazdálkodó szervezetek maguk döntik el, hány embert foglalkoztatnak. Feltételezhetően több tízezer ember kényszerül emiatt munkahelyet változtatni.

— Felvételhelyek lehetnek a sikeres vállalatok, a posta, néhány vasúttársaság, és a szolgáltatás más területei. Vagy említendő az erdőgazdálkodás, amely jelentős munkaerőhiánnyal küszködik. Számos fővárosi üzem igyekszik vidékre települni. A szabad munkahelyeket a Munkaügyi Szolgálat Irodák nyilvántartják. Nyilvánvaló: több tízezer embernek át kell magától képeznie, hogy találjon munkát.

— Vajon felkészült-e a társadalom, a munkaképes lakosság ilyen nagy változásokra? Figyelembe veszik-e például az iskolák a fordulatot? — A társadalom, az iskola felkészülése nem elegendő ehhez. Új módszereket, eszközöket léptettünk — s ha szükséges: léptettünk — életbe, hogy megkönnyítsük a változást. Ismeretes, átképzési segítyt kapnak a szakmát, a munkahelyet változtatók, meghosszabbodott a felmondási idő. Az, aki elveszíti munkahelyét, el nem talál magának állást, elhelyezkedési támogatásban részesül; hat hónapig megkapja átlagkeresetét, a kilencedik hónapig nettó bérének hetvenöt százalékát, utána három hónapig a nettó bér hatvan százaléka illeti meg a dolgozót. Ez egy évre szóló szociális biztonságot jelent.

Országosan nyolcvanezer üres munkahelyet tartanak nyilván, zömében sikeres ipari cégeknél. Igaz, ezek között sok a három műszakos beosztás. Kényszerhelyzetben lehet, hogy olyan állást is el kell vállalni, amihez nincs kedve az embernek. A folyamatos léptetés valószínűleg felgyorsul a második félévben. Nem ülhet senki ölbe tett kézzel, maguknak a munkavállalóknak is keresniük kell a lehetőségeket.

— Gondolom a gimnáziumban, egyetemen, főiskolán idén végző hallgatók némi izgalommal várják a tanév végét. Mire számíthatnak ők?

— Nagyjából ugyanarra, amire a tavaly végzettek. Év végére valamennyi végzős el tudott helyezkedni. A fiatal munkaerőt mindenütt keresik. Van néhány neuralgikus pont, például a kisegítő iskolában végzettek elhelyezkedése. Javaslatot dolgoztunk ki a közeljövőben arra vonatkozóan, hogyan lehetne átmeneti munkalehetőséget szervezni azok számára, akiket előéletük miatt a munkáltatók nem hajlandók alkalmazni.

— Mit remélnék a struktúra-váltástól, a munkaerő felgyorsuló mozgásától, az átcsoportosításoktól? — Jobb termékszerkezetet, a munkaidő jobb kihasználását, takarékos létszámgazdálkodást, hatékonyabb munkát várunk — mondta befejezésül Rózsa József, az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal főosztályvezetője.

— Mit remélnék a struktúra-váltástól, a munkaerő felgyorsuló mozgásától, az átcsoportosításoktól? — Jobb termékszerkezetet, a munkaidő jobb kihasználását, takarékos létszámgazdálkodást, hatékonyabb munkát várunk — mondta befejezésül Rózsa József, az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal főosztályvezetője.

— Mit remélnék a struktúra-váltástól, a munkaerő felgyorsuló mozgásától, az átcsoportosításoktól? — Jobb termékszerkezetet, a munkaidő jobb kihasználását, takarékos létszámgazdálkodást, hatékonyabb munkát várunk — mondta befejezésül Rózsa József, az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal főosztályvezetője.

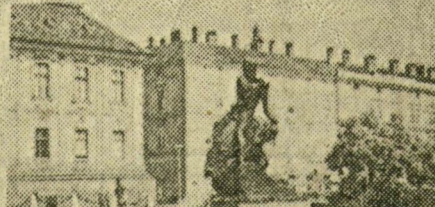
HORVÁTH TERÉZ

Suomi—unkari

FINN ÚJSÁG, RÓLUNK

Ystävyyskaupungit esittäytyvät 5: Szeged — Tiszan helmi

Turku suomi valokuvia maamme kaupunkien ystävyyskaupunkisuuten unkarilaisen Szeged-kanssa vuonna 1971. Szeged on asukasluvallaan — 178 000 — Unkari neljänneksi suurin kaupunki, ja sen yhtiössä Suomeen perustettiin kaksitoista kaksiosainen kaupunki. Kaupunkien välillä on kaksitoista kaksiosainen kaupunki. Kaupunkien välillä on kaksitoista kaksiosainen kaupunki. Kaupunkien välillä on kaksitoista kaksiosainen kaupunki.

Jean Piersonin piirros "Tisza on röhötty" (Szeged, Tisza-öböl)

Szeged város a Tisza folyó mellett, a magyarországi délkeleti határ közelében. A város a Tisza-öböl mellett fekszik, a magyarországi délkeleti határ közelében. A város a Tisza-öböl mellett fekszik, a magyarországi délkeleti határ közelében.

Szeged város a Tisza folyó mellett, a magyarországi délkeleti határ közelében. A város a Tisza-öböl mellett fekszik, a magyarországi délkeleti határ közelében. A város a Tisza-öböl mellett fekszik, a magyarországi délkeleti határ közelében.

Szegedi innaat kasson

Szegedi innaat kasson... Szegedi innaat kasson... Szegedi innaat kasson... Szegedi innaat kasson... Szegedi innaat kasson...

Szeged, a Tisza gyöngye. Részlet az újságból

Négyezer jelenik meg egy évben, és most lépett hetedik évfolyamába az a finn újság, amelyik címében is hirdeti Finnországot és Magyarország kapcsolatát, de amelyiknek február 1-jei száma Szegeddel és környékével talán többet foglalkozik, mint a korábbiak. A róla szóló rövid áttekintésünk hadd kezdjük a meghatározottság kifejezésével. Ha két nép között a testvéri összetartozás tudata történelmileg számtalan igen rövid idő alatt ennyire ragaszkodássá válhatott, ha ennyire nyitva tartjuk szemünket és fülünket kölcsönös eredményeink figyelésére, ha ennyire igyekszünk személyes vagy családi kapcsolatokat is keresni egymással, akkor ez önmagában is kifejezhetetlenül nagy érték. Lépten-nyomon hangoztatjuk, hogy a világ minden népével békében és barátságban szeretnénk élni, de a nyelvrokonságunkra épülő testvéri kapcsolat még ezen túlmutatva is erősödik. Nemzedékünknek alig van tagja, aki nem dédelgetné magában a gondolatot, hogy egyszer legalább eljusszon hozzánk, ők pedig mihozzánk. Egy-egy ilyen újság egyrészt rögzíti a már kialakult kapcsolatokat, másrészt biztat a szálak szorosabbra fűzésére. Ezt szeretnénk erősíteni mi is avval, hogy átlapozzuk.

Az első oldal színházi kapcsolatról árulkodik, a helsinki városi színház miskolci vendéjatekéről ad fényképes tudósítást. Ha két nép kézfogásában a színháznak ekkora a szerepe, hogy a lap első oldalát teljesen kitölti, érdemes figyelniük rá. A másodikon ismerős fejek a kulcsképen: Berend T. Iván, Kulcsár Kálmán, Tardos József, és a finnországi magyar nagykövet, Hargita Árpád. A cím a kép fölött: Magyarország ma, illetve a Mai Magyarország. Nyilvánvaló, a tudomány felől nézve. A harmadikon folsorolás az idei nyári egyetemekről. Salgótarján, Budapest, Zalaegerszeg, Sopron, Veszprém, Nyiregyháza, Debrecen, Pécs, Eger, Keszthely, Szombathely várja különböző kurzusaival a finnekét is. Két teljes oldalt áldoznak a magyar irodalomtörténetnek. Petőfi, Ady, Móricz, József Attila, a Helikon Kiadó Ómagyar Mária-síralma, Esterházy Péter — csak a kepeket nézve megint, de itt van Csoóri Sándor egyik verse és Sánta Ferenc egyik elbeszélése is. Ismét két teljes oldal következik egy témával: Szeged — a Tisza gyöngye címmel. Magyar fülnek úgy hangzik, mint ez: Finnország, az ezer tő országa. Testvérvárosok bemutatkozása felcímmel indul a két oldal, előzménye tehát volt már, és föltehetően folytatódik még. Péter László könyvére támaszkodik az összeállítás, szép szavakat áldoz ipari fejlődésünkre, élénk kulturális életünkre, és természetesen a napfény városára is. Fényképi helyen keretes tudósítás a turkuk és a szegedi postások kosárlabdázóinak a találkozájáról,

egy másik pedig a hyvinkäieek kecskeméti látogatásáról. Ismét mutatós két teljes oldal következik a két világháború közötti képzőművészetünkről. Koszta József, Czöbel Béla, Ámos Imre és Ferenczy Béni egy-egy műve adja hozzá az illusztrációt.

A Szegeden élő Hevesi József-fordításában olvashattam Ulla Paakkanen lírai írását a szatymazi termelőszövetkezetben munkával eltöltött napokról. Irodavezető odakint a szerző egy mezőgazdasági üzemből, de dolgozni jött hozzánk, hogy nyelvünket tanulhassa. Előzőleg házinyúltelepen dolgozott már, két évvel ezelőtt Szatymazra jött paprikát válogatni. Írja, jártak előtte is finnek ebben a szövetkezetben, de látogatni csak. Hogy dolgozva tanulni sokkal eredményesebb lehet, erre bizonyíték az egész cikk. Körültekintő alapszággal szed össze fontos adatokat a szövetkezetéről, és elcsodálkozik, hogy az itteni tehének nagyobbak, mint az otthoniak, és a szalmát nálunk alomként használják a marhák és a birakák alá, vagy azon, hogy a birakák nem bekerített helyen nevelkednek, hanem pásztor őrzi őket eredeti pásztorbottal és a valóságos tehetség kutyával.

A paradicsompaprika érettkor, annak a válogatásába kapcsolódott bele maga is, ennélfogva a színes tudósítás címe is így fordítható legjobban magyarra: Tele a szív paprikával. Hamisítatlan magyarokkal válogatott, főleg asszonyokkal, mondja, naponta nyolc vagy tizenkét órát is Játékos kedvű társaság dolgozott együtt, barátságosak voltak, és szerettek hallani Finnországról. Nagyon sajnálja, hogy magnetofont nem hozott magával, mert napi 2—3 órát is énekeltek, ráadásul igen szépen, hogy könnyebben teljen az idő. Ha ismerős dallamot hallott, ő is bekapcsolódott. Egy napig almát is szedett, és a gyümölcs-szűretől szőtt minden ábrándja szétfoszlott. Körülbélül harminfokos hőségben, de a kemény munkában is találtak alkalmat az éneklésre. Almásládával az ölelen, táncolva bemutatta, milyen reklám megy náluk a tévében, amikor karácsony előtt megérkezik a magyar alma a boltokba. Ez az ábránd foszlott szét benne. De így járd az, aki kézközlelő akar megismerni valamit. Szegényebb lesz egy illúzióval, és gazdagabb egy tapasztalattal.

Név szerint is említi Papp Elemért, Fenyvesi Györgyöt, Kovács Lászlónét, és külön alcímet szentel Zsenivel kötött barátságának. A szövetkezet főmezőgazdája Vigh Jánosné, akit lánykora óta Zseninek ismer és szólít mindenki. Összetalálkozott Hemmert Udaska Máriával is, és hármásban megalapították a Szatymaz—Lodz—Järvenpää városok baráti társaságát, természetesen nem hivatalosan. „Azok közé az események közé tartozik az ilyen, amikor jókedvű lesz az ember, ha különféle nemzetbéli

liek találkozhatnak, beszélgethetnek, és örömeiket lelik egymásban. Remélhetőleg tartják a kapcsolatot továbbra is, ahogy mi is ígértük egymásnak azon az estén.”

Koczogh Ákosról is olvashat rövid nekrológot a finn újság olvasója, de kedves sajtóhibával fontos receptet is közöl a lap a bablevésről és a krumpilévésről. (Bablevésnek írja.) Mindkettő 300 gramm disznósonttal kezdődik, a bablevés ráadásul fűszertel, cirmos babból, tehát eleve jó lehet. Az előbb azt írtam, hogy valaki dolgozni jött, hogy a nyelvet tanulhassa. Szó van itt arról is, hányan mennek tőlünk, szintén nyelvet tanulni, de nem munkával, hanem intenzív tanfolyamon. Biztosan többre jutnak a tanulásban, de kevesebb az emberek megismerésében.

Furcsa nyelvrokonság a miénk, jószerivel egyetlen szavunk sincsen, amelyik azonnal érthető lenne a másiknak is. A törvényszerű hasonlóság a bizonyíték csupán. Áldoz ennek is a lap, a nyelvészek szokásos érveivel bizonyítja, hogy a kéznek kási a megfelelője, a vérnek veri, a fejnek a pää, szemnek a silmä, szájnak a suu, inynek az ien, könnynek a kyynel. Testrészeink nevei tagadhatatlanul közös gyökereket, de közös a meny-miniä, a vö-vävy, az ös-isa, a víz-vesi, a kö-kivi, a jég-jää, az éj-yö, az év-ikä a hó-kuu, a tél-talvi, a hal, a vaj, az ár, az én, a mi, a ti és a többi töve is. A tudomány igazolta a nyelvi testvériséget, az alapszókincsben, mindennapjaink igazolják a tiszta barátságot.

Föltehetően szerkesztőinknek mondok újat veled, de minden újságolvasónak érdekes lehet. Ha megtelik egy oldal, de az irománynak még nincsen vége, nem a ceruzát, nem az ollót veszik elő, nem operálnak ki belőle talán egy szót se terjedelmi kötöttségekre hivatkozva, hanem megfelelő utalásokkal későbbi lapokon fejezik be. Elfordul, hogy mondat szakad meg így, illetve félbemaradt mondat folytatódik valahol a hirdetések között. Stílusosan a hirdetések is a finn—magyar kapcsolatokat ápolják. Az újság legutolsó oldala Budapest parkjairól és zöldvezeti terveinkről szól. Annak a népnek a nyelvén, amelynek hazája természetadta park és zöldövezet.

HORVÁTH DEZSŐ